

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

15 De accipiente propria auctoritate rem suam ab iniusto detentore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

Quaedam quaestiones ad materiam furti pertinentes diluuntur.

CAPVT XIV.

P R I M O quaeritur, An fur teneatur restituere omnes fructus, non solum perceptos, sed etiam quos Dominus rei percepisset, si apud se rem suam habuisset? Hanc quaestionem solimus in *tractatu de Restitut. in communi par. 1. quast. 6.*

Secundo quaeritur, An qui indigentia, & egestate premittitur licite possit capere alienum, ut suae egestati subueniat? Hanc quaestionem diluimus in *explicatione Septimi Praecepti Decalogi, cum de furto.*

Tertio quaeritur, An fur possit sibi retinere impensas, & emolumenta à se in re furtiua facta? hoc etiam dubium diluimus in quaestione supra citata.

Quarto quaeritur, An si res furtiua casu fortuito pereat apud furem, teneatur restituere fur aestimationem eius, si alioqui erat peritura apud Dominum? Hanc etiam quaestionem solimus, *Tractatu citato. par. 1. quast. 10.*

Quinto quaeritur, An si apud furem res furtiua deterior facta sit, vel in totum perierit, teneatur fur eam restituere secundum eum statum, quem habuit res furtiua, bonum scilicet, & integrum, quando furto ablata est: an vero teneatur restituere secundum eum statum, quem habitura fuisset res, quando furto ablata est? De hac quaestione disputauius *supra.*

Sexto quaeritur, Quomodo peccet, & restituere teneatur omnes ij, qui vna cum fure conueniunt, aut aliquo modo cooperantur ad furtum? De hac item quaestione actum est *supra.*

Septimo quaeritur, Quomodo peccet, & restituere teneatur is, qui mala fide, aut etiam bona emit, vel accipit aliquo alio modo rem furtiuam à fure? Huic quaestioni satisfacimus in *dicto Tractatu par. 1. q. 3. ubi etiam tractauimus, an teneatur restituere rem furtiuam suo Domino, an vero licite possit eam reddere furi, ut pro ea pretium, quod pro ea dedit recuperet? Hanc quaestionem eod. Tractatu cap. 9. diluimus.*

Octauo quaeritur, An qui rem inuentam sibi retinet, ita ut Domino non comparente pauperibus non restituat, furtum committat? De hac quaestione *ibidem cap. 7. par. 2. quast. 2.*

De Accipiente propria auctoritate rem suam ab iniusto detentore.

CAPVT XV.

Q U A E R I solet inter Doctores, An qui propria auctoritate accipit rem suam, vel aestimationem eius ab iniusto detentore, sive iniusto possessore, peccet, & furtum committat, ita ut ad restitutionem teneatur? De hac re S. Thom. 2. 2. quast. 66. art. 5. ad 3. & Caiet. *ibidem*. Gabr. in 4. Dist. 15. quast. 3. art. 3. dub. 3. Paludanus eodem lib. & Dist. quast. 2. art. 2. conclus. 5. Almain. *ibidem* quast. 2. Adrian. Quodlib. 6. art. 1. in fine. Conradus de controuer. quast. 32. conclus. 2. & quast. 92. conclus. 2. Sorus lib. de Iustitia, quast. 3. ad 1. Maior in 4. Distinct. 15. art. 2. §. Dubitatur. Medina Tract. De rebus restituendis, q. 11. Corduben. in Summa, quast. 111. & lib. 1. suarum Quaestionum, quast. 83. Antonin. par. 2. tit. 15. §. 1. & 2. Angel. verb. Furtum. num. 40. & 41. Siluest. eod. vocab. quast. 12. & 13. Tabiena verb. Restitutio quast. 30. Nauarrus cap. 17. num. 12. & seq. Couart. lib. 2. variar. resolut. cap. 2. num. 14. & 15. Innoc. Andr. Abb. Immol. Cardinalis, Anchar. cap. Olim. 1. de Restitut. spal.

In hac re conuenit inter omnes, absque peccato fieri, si quis accipiat propria auctoritate rem suam, apud iniustum detentorem, vel possessorem, existentem. Dicitur (apud iniustum detentorem) quia peccatum est si quis accipiat propria auctoritate rem suam, existentem apud alium ex aliquo iusto titulo v. g. si sit alteri locata, commodata, pignorat, vel apud alium deposita, vel ad custodiam tradita, atque commendata. In his omnibus aliis habet ius aliquod in re nostra, & consequenter est peccatum, ipsam priuare iure, quod habet.

Deinde inter omnes conuenit conditiones quasdam interesse debere; ne peccet quis accipiendo propria auctoritate rem suam. Primo, ut non possit recuperare rem suam officio Iudicis. Secundo; dummodo constet rem esse suam: nam si dubitauerit sit sua, nec ne, non potest eam accipere; quia quando cetera sunt paria, melior est conditio possidentis. Tertio, ut accipiat absque vilo detrimento eius, apud quem res est, ita ut cauere debeat, ne detentor iterum restituat aestimationem rei. Quarto, ut credat nihil se profecturum, si petat rem suam ab eo qui habet. Quinto, ut accipiat rem suam absque vilo periculo suae vitae, & absque damno cuiuscunque alterius.

Primo quaeritur, An si Titius propria auctoritate accipiat rem, quando dubius est sit sua necne, teneatur eam possessori restituere? Respondetur, teneri quamdiu dubius est; quia alius possidet. Et cum melior sit conditio possidentis, iniuriam, & damnum infert possessori, cum priuet eum possessione. Si tamen, postquam accepit, certo comperiat esse suam, non teneatur eam restituere possessori, licet teneatur refarcire damnum, si quod passus est detentor interim, dum dubia res erat. Haec Nauar. *cap. 17. num. 117.*

Secundo quaeritur, Quando res est mihi debita ex Iustitia, nimirum, quia est per vsuram, vel mutuum accepta, vel metu, vel est mihi debita tanquam merces laboris, & operae, & aliter eam recuperare non possum, vel quia desunt mihi probationes, & testes, vel officium Iudicis, An possim priuata auctoritate compensationem facere ex alijs bonis debitoris? Respondetur, posse, his conditionibus. Prima, Si certo constiterit rem esse mihi debitam. Secunda, Si officio Iudicis recuperare non possum. Tertia, si fiat absque vilo alio detrimento debitoris, ita ut moneatur, vel ipse, vel eius haeres, se mihi amplius nihil debere. Quarta, si iusta fiat compensatio, ita, ut nihil amplius, quam mihi sit debitum, accipiam. Quinta, si fiat compensatio ex bonis proprijs debitoris, & non alienis. Sexta, dummodo fiat accepto absque vilo meo periculo. Haec omnia, communis opinio Doctorem locis supra citatis. Notandum est, compensationem habere locum, quando res est mihi debita ex iustitia: non enim sufficit, ut sit mihi debita ex vi gratitudinis, vel remunerationis, vel charitatis, vel misericordiae, ut recte annotauit Nauar. *cap. 17. num. 113.*

Tertio quaeritur, An per vim possum recuperare propria auctoritate rem meam ab iniusto detentore possessam? Aliqui Respondent, non posse; quia vim alteri inferre propria auctoritate non licet: alij vero distinguunt, nimirum posse me per vim recuperare rem meam, quamdiu ipsa extat in specie, apud iniustum detentorem, quia perinde est, ac si recuperassem rem meam à fure fugiente, vel si vim intulissem furi volenti rapere rem meam; Quando vero aliquid solum est mihi debitum, tunc non posse me per vim recuperare; quia debitum, ut recuperetur, exigit cognitionem causae, & cognitio causae exigit officium Iudicis, & nemo est in sua causa Iudex.

Quarto quaeritur, An excommunicatio generaliter lata contra eos qui alienum acciperunt, comprehendat. V. g. Titium, qui rem suam accipit à Caio iniusto detentore, & similiter, an comprehendat eos, qui rem sibi debitam ex iustitia per compensationem ex alijs bonis debitoris

recupe-

recuperant? Respondetur, communem esse sententiam, non comprehendere. Silvester, Angelus, Gabriel, Tabiena, Nauarrus, & Medina in *praallegatis locis*. Et ratio est, quia isti non acceperunt alienum, & excommunicatio lata est contra eos, qui alienum acceperunt.

Sed difficultas est, quid sit dicendum, si excommunicatio feratur expresse, etiam contra eos, qui per compensationem acceperunt. Respondetur Rosellam in *verb. Familia. num. 11.* distinguere, si in excommunicacione dicatur (Contra eos, qui per compensationem acceperunt contra conscientiam suam,) tunc non comprehendit eos, qui acceperunt seruatis prædictis conditionibus. Si autem absolute dicatur (Contra eos, qui per compensationem acceperunt, si non manifestauerint accepta) tunc comprehendit: quod probat, quia mos curiæ habet, ut hoc pacto excommunicaciones ferantur, qui tamen mos non est condemnandus. Sil. *verb. Furtum, quest. 15.* aliter distinguit, nimirum sic: Si excommunicatio, inquit, feratur contra eos, qui per compensationem acceperunt, tunc ait, non comprehendit eos, qui sic acceperunt. Si verò feratur contra eos, qui acceperunt quidem, sed non manifestant accepta, tunc ait comprehendit non manifestantes, nisi probabiliter timeant se cogendos ad restitutionem. Id probatur, quia si primo modo feratur excommunicatio, continet apertum errorem: si verò secundo modo, iusta est sententia: ut fiat quantum acceperit quis per compensationem. Angelus tamen, & Tabiena, Gabriel, & Nauarrus *locis supra citatis* absolute negant huiusmodi excommunicacionem vim habere, quia excommunicatio ferri non potest nisi pro mortali culpa: & hoc verius est.

Quæres, quidnam significetur, & quidnam comprehendatur, cum prædicto modo excommunicaciones ferantur? Respondetur, huiusmodi excommunicacionibus comprehendit eos, qui prætextu compensationis aliquid acceperunt, nimirum in tribus casibus. Primo, quando acceperunt, cum tamen dubium esset debitum. Secundo, quando per compensationem aliquid amplius est acceptum, quam esset debitum. Tertio, quando compensatio facta est, non ex proprijs bonis debitotis, sed vel ex alienis, vel ex bonis ipsi cum alio communibus; ut si Titius accepisset rem Caj apud Seium depositam, vel pignoratam, vel commodatam, vel locatam; quoniam Seius ipsi Titio tantum debet.

Quinto queritur, An excommunicatio comprehendat eos, qui per compensationem acceperunt, sed non seruatis cæteris omnibus conditionibus? V. g. quando debitum commode potuit officio Iudicum compensari, vel per petitionem debitori factam? Medina *loco supra citato* ait, comprehendere, & probat, quia iusta est excommunicatio in penam peccati, quod factum est, in accipiendi propria auctoritate, non seruatis conditionibus requisitis. Sed verius est non comprehendere; quia excommunicatio non fertur pro culpa præterita, sed pro contumacia in peccando: sed is qui accepit per compensationem non seruatis debitis conditionibus, peccauit quidem; contumax tamen non fuit in non restituendo, vel in non reuelando acceptum, quia cum sit res sibi debita, non tenetur eam restituere, aut eam detegere.

Si roges, an ea excommunicatio comprehendat scientes. V. g. Titium accepisse per compensationem, & non detegentes? Respondeo, si excommunicatio fertur contra scientes, & non reuelantes; tunc comprehendere eos iuris casibus, in quibus comprehendit diximus eos, qui acceperunt in alijs verò non comprehendere; dummodo certo sciant Titium per compensationem licitam accepisse: secus verò, si certo non noverint, vel dubij essent. Quæres, quid si solum scio ex hoc, quod ipse Titius mihi dixit se accepisse per iustam compensationem; an teneat reuelare? Respondeo me obligari ad reuelandum, nisi Titius sit magnæ fidei, & auctoritatis vir. Nauar. *cap. 17.*

num. 114.

An furtum committatur in his, quæ per venationem capiuntur.

CAPVT XVI

PRIMO est notandum, hic per venationem intelligi, tam eam, qua capiuntur quadrupedes, & cæteræ ferae, quæ dicitur proprie venatio; quam eam, qua capiuntur volucres, quæ aucupium vocatur; & eam, qua capiuntur pisces, quæ piscatio nominatur.

Secundo est notandum, de hac re agere Medinam tractat: *de Rebus restituendis, quest. 12.* & Couarr. in *Reg. Peccatum par. 2. §. 8. num. 1. & sequent.* Sotus *lib. 4. de Iustitia, quest. 6. art. 4.* Maiorem, in *4. Distinct. 15. quest. 10. qua incipit: Tertio circa hanc questionem.* Gabrielem *eod. lib. & Distinct. quest. 5. art. 2. conclus. 5.* Siluestrum, & Angelum in *vocabulo (Inuenta) Tabienam verb. Restitut. quest. 22. & 29. & verb. Furtum, quest. 9.* Caietan. in *Summa verb. Venatio.* Corduben. in *Summa q. 119.* Nauar. *cap. 17. num. 120. & seq.* Rosellam. *verb. Furtum, num. 12. & seq.*

Primo queritur, An venatio in locis publicis, hoc est, nulli proprijs, prohiberi possit à Rege, siue Principe? Sunt duæ opiniones: Prima, asserit non posse; quia Princeps non potest tollere, quæ sunt iuris naturalis, vel gentium; sed venari in locis publicis, iure naturali, & gentium est concessum, ergo, &c. Sic Hostien. Ioan. Andr. Cardinalis, Anton. in *cap. Non est, de decimis*, Decius, & Tiraquellus, quos citat Couar. *loco supra citato.* Secunda opinio ait, posse id fieri iustis de causis. Ita sentiunt Medina, Sotus, Couarr. & communiter omnes præcitati auctores. Et hæc opinio est verior, ac probabilior. Nec credendum est, auctores primæ opinionis id negare, quando iustæ causæ adfuerint.

Quæres quanam iustæ causæ illæ sint huius prohibitionis? Respondetur, eas esse, quæ cedunt in bonum publicum; nimirum iuste prohiberi potest, ne lepores, cuniculi, perdices, venatione capiuntur tempore niuium; quia cum tunc fugere nequeant, venatio cederet in detrimentum Reipublicæ. Iusta item prohibitio videtur, ne animalia venatione capiuntur certis anni temporibus; quia, vel grauidantur, vel suos fetus educant. Item iuste prohibentur certa laqueorum, vel retium genera, vel alia instrumenta, aut modi venationis, quibus detrimentum publico bono inferri potest.

Quæres, an Reges, aut Principes possint venationem prohibere propter animi sui relaxationem capiendam, nimirum, ut certa loca publica habeant, quibus ipsi venando oblectentur, & animum pascant? Respondetur ex Soto, Couarruua, & Medina, eos posse, dummodo non multa sint huiusmodi loca, alioqui enim si plurima ea fuerint, nocebunt alijs.

Secundo queritur, An Comites, Marchiones, & Duces possint venationem prohibere? Respondetur, eos, qui superiorem non agnoscunt in temporalibus, posse; quia habent quasi regiam auctoritatem. Et consequenter possunt etiam Reipublicæ liberæ, nullum in temporalibus superiorem habentes: eos vero qui superiorem in temporalibus agnoscunt, non posse prohibere per legem in perpetuum latam; nec posse propter suam recreationem, & voluptatem captandam: posse tamen per edictum ad tempus prohibere, nimirum, ob bonum publicum conseruandum. Obseruandum tamen, huiusmodi viros posse etiam prohibere in perpetuum, quando habuerint talem auctoritatem, vel legitima præscriptione, vel consuetudine immemorabili acquisitam, vel legis priuilegio concessam. Hæc omnia Sotus, & Couarr. & alij communiter.

Tertio